

**ARBETSUTSKOTTET FÖR PEDAGOGISKT
UTVECKLINGSCENTRUM DALARNA (PUD-AU)****Datum:** 2020-04-21 **Lokal:** Zoom-möte

Deltagare: Kerstin Ahlberg, HDa, Maria Almqvist, Lärarförbundet,
Filippa Bergqvist, PUD, Bengt Ericsson, PUD, Håkan Elfving, Gagnef,
Ulrika Forssell, Borlänge, Stefan Forsmark, Säter, Mikael Fältsjö, VBU Ludvika,
Peter Gabrielsson, Borlänge, Mattias Gradén, PUD, Stefan Grybb, Hedemora,
Stina Jeffner, HDa, Lena Knies, HDa, Lars Kratz, Rättvik,
Hanna Meijer Holmqvist, Lärarnas Riksförbund Madeleine Michaëlsson, HDa,
Inga-Lena Spansk, Mora, Maria Sundström, Falun, Satu Sundström, PUD,
Johan Svedmark, Falun, Sofia Walter, HDa, Christel Zedendahl, Falun

PROTOKOLL

2020-04-21

- 1 **Mötets öppnande**
 PUD:s ordförande Inga-Lena Spansk hälsade välkommen och öppnade mötet.
 Mötet genomfördes via Zoom på grund av coronapandemin.
 En kort presentationsrunda och samtidigt ljudtest genomfördes.
- 2 **Dagordningen**
 Som övrig fråga anmäldes information om VFU-handledarkurs, steg 2. Med detta tillägg godkändes dagordningen.
- 3 **Val av mötessekreterare**
 Satu Sundström valdes till mötessekreterare.
- 4 **Övergången till nätbaserad undervisning i samband med coronapandemin**
 Närvarande skolhuvudmän hade förberett en kort presentation utifrån frågeställningarna:
 - Hur har situationen hanterats i respektive organisation?
 - Vilka är utmaningarna?
 - Vilka lärdomar har vi dragit?
 Därefter följde en dialog kring: På vilka sätt kan vi utnyttja detta tillfälle till att gemensamt möta och lösa utmaningarna och skapa en positiv utveckling? Fokus låg på nätbaserad undervisning så grundskolan, som är öppen i Sverige under coronapandemin, berördes inte. Kortfattade rapporter följde från Borlänge, Falun, Gagnef, Hedemora, VBU Ludvika, Mora, Rättvik och Säter.
 Sammantaget har den nätbaserade undervisningen på gymnasiet fungerat förvånansvärt bra. Det gick överlag snabbt att ställa om, särskilt för eleverna men också för lärarna, bland annat beroende på att det egentligen inte fanns något val. I flera kommuner finns också god kompetens genom att man har tränat och testat redan innan denna akuta situation. Från början låg fokus på att få tekniken att fungera för att nu ha gått över till frågor kring didaktik och då bland annat verktygets betydelse. Man har använt Teams och Google Classroom. En mängd digitala hjälpmedel finns. I Gagnef har man fått hjälp av IT-pedagog att välja bland dessa och nyttja dem rätt, bland annat i instrumentalundervisning och med finskspråkiga elever. Mora har haft hjälp av skolutvecklingspedagoger. I Falun har digitaliseringsstrateg och förstelärare med digitalisering som specialområde stöttat. Supporten har överlag fungerat bra. Positivt har varit att man har kunnat få med elever som vanligtvis kan vara svåra att aktivera. Nyanlända har upplevt vissa svårigheter och får särskild hjälp. Särskilt i början kunde det vara problem med uppkopplingar, som inte fungerade. I flera kommuner har skolan köpt utrusning i dessa fall. Visst trams från elevernas sida initialt är utagerat. I Falun är skolan öppen för elever som innebär särskilda utmaningar. 20% av lärarna jobbar i nuläget hemifrån.
 Problem kan vara att eleverna inte rör sig tillräckligt fysiskt, inte äter tillfredsställande och dålig sömnkvalitet. I flera kommuner erbjuds dock matlådor. Lärarna kan uppleva ökad arbetsbelastning då det ibland är svårt att sätta gränser. Högre sjukskrivningstal skulle bli bekymmersamt att hantera. Ett annat problem är rättssäkra examinationer. Ytterligare en utmaning i nuläget är påbudet om social distansering. Frågor

kring ledarskapet togs upp: hur ska rektor agera kring lärares närvaro och frånvaro? Här krävs ett nytt förhållningssätt.. Viss avmattning på studietakten märks. Funderingar kring hur lärargrupperna ska kunna hållas ihop framfördes.

Lärdomar är att verksamheten kan utvecklas på alla plan, exempelvis större effektivitet vad gäller både lektioner och möten och förbättrad kommunikation. Från nu kommer troligtvis förmåga att leda undervisning via webb att vara ett måste för anställning. Närvaron är högre då miljön i skolan kan upplevas som stökig. En följd i Falun är att man kan komma att möblera om i klassrummen så att man lättare ser varandra. Sammantaget var man överens om att gymnasierna påtvingats något som leder till utveckling, alla ser möjligheter.

Från fackligt håll rapporterades om förvånansvärt lugn. Viss oro har funnits hos lärare innan de fått klartecken om att kunna jobba hemifrån. Pensionerade lärare som går in och undervisar i grundskolan fungerar inte i denna situation.

Från HDA:s sida informerades att redan tidigare har undervisningen skett via webb till 60% inom flera utbildningar, dock 40% inom vårdutbildningarna och i Borlänge så här finns en vana, både tekniskt och didaktiskt, att arbeta via webb, vilket nu sker till 100%. Campusdagar är inställda. VFU-placeringar för 110 lärarstudenter på grundlärarprogrammet har ställts om till respektive hemort och 30 studenter läser teoretisk kurs istället utifrån omskrivna studieplaner. Detta har fungerat tillfredställande.

Bengt rapporterade att en grupp med representanter från Borlänge och Falu kommuner, Högskolan och Ljungbergsfonden har träffats vid tre tillfällen utifrån frågeställningen hur HDA kan stötta kommunerna. Gedigen dokumentation finns. Situationen nu är att kreativ aktivitet råder på grund av coronasituationen så tid finns inte till mer än att ta hand om verksamheten. Man önskar inga utbildningsinsatser från HDA, dock stöd angående rättssäker betygssättning, särskilt av laborativa, praktiska inslag, 10-15 minuters-filmer där ämnesdidaktiska lärare delar med sig av hur man får variation i undervisningen och en sammanställning av erfarenheter att ta vidare för fortsatt utveckling, vare sig coronapandemin orsakar stängda skolor eller ej, samt följeforskning. Frågeställning har gått ut internt vid HDA om filmer och om att sammanställa och följeforska enligt ovan. Vad gäller filmproduktion kan finansiering ske genom Ljungbergsfonden. Medel till forskning skulle kunna tas från Skolforskningsfonden.

Kommenterades från huvudmannahåll: Det är nu viktigt att behålla tempo, att ha en plan helst före augusti, annars finns risk för regression, ett återgående till det bekanta. Dessutom är skolan en konkurrensumsatt marknad där andra aktörer lockar till sig elever. HDA kan fortsatt stötta genom att höja kompetensen i regionen angående digitaliserings- och ledarskapsfrågor och vara ett forum för information, mera konkret vad som fungerar optimalt digitalt respektive live och dessutom bidra till kunskap om de ökade möjligheterna för många av de tysta eleverna som nätundervisning innebär.

Från fackligt håll betonades konsekvenser för personalen beroende på vad som beslutas inför hösten. Detta vet ingen något om idag. Lärarna är hårt belastade och måste få möjlighet till återhämtning.

Närvarande skolhuvudmän ställde sig positiva till att fortsätta det arbete som påbörjats enligt ovan med Borlänge och Falu kommuner, Ljungbergsfonden och HDA som parter. Medel från Skolforskningsfonden är lämpliga att användas.

Bengt föreslog avstamp av systematisk kartläggning och följeforskning omedelbart. Enligt de reviderade bestämmelserna för fonden ska del

1 av ett projekt utgörs av forskarstött utvecklingsarbete i form av exempelvis forskningscirklar. Det är möjligt att starta från Högskolans i nuläget men, som nämnts, inte möjligt i nuläget för personalen vid skolorna i regionen.

Madeleine Michaëlsson hänvisade till att forskning att ta del av finns, exempelvis av Sonia Livingstone, som har ett delvis kritiskt perspektiv då hon pekar på negativa konsekvenser av nätundervisning för socialt utsatta grupper med kanske undermålig wi-fi. Dock ser hon flera fördelar, som att tidigare tysta elever kan komma mera till sin rätt.

Bengt sammanfattade den intressanta rapporteringen från skolhuvudmännen, förslag om att gå vidare och budskap från PUD-AU. Grunden är att vi befinner oss i en unik situation. Det kunskapsunderlag och de erfarenheter som finns gör att det är läge att nu gå vidare mot en utvecklingsprocess med medverkan av lärare och högskolepersonal höstterminen 2020. Konkret innebär det systematisering av erfarenheter och följeforskning med finansiering från Skolforskningsfonden. Forskare finns med från början av projektet. Frågan om filmativering tas vidare till Ljungbergsfonden för omedelbar start. Bengt rapporterar om detta under PUD-AU den 16 juni då beslut fattas om finansiering utifrån förslag. Kommenterades att parallella spår med projekt i Gysam, med lärarbristen som utgångspunkt, måste undvikas. Mikael Fältsjö bevakar detta och rapporterar till Bengt.

Ytterligare några kommentarer från den förda dialogen:

En heldag borde avsättas för denna diskussion.

Vi måste förstå att vi går mot en ny vardag.

5

Regleringsbrev samt statsbudget 2020

Beslöts att diskutera hur de kommunala statsbidragen och de utvecklingsmedel som ställts till HDa ska kunna nyttjas på bästa sätt under kommande möte efter denna akuta situation.

6

Rapport från utvecklingsgrupper

- Fsk
- Gr F-6
- Gr 7-9 + gy
- Kompetenskartläggning - se bilaga "Behovsinventering"
- Skolchefgruppen

Fsk. Stina Jeffner, tillsammans med Ida Byhlin programansvarig för förskolläraryrket och sammankallande, redogjorde för att gruppen har arbetet vidare med och stämt av förslaget om en arbetsintegrerad variant av förskolläraryrket. Utbildningen skulle enligt förslaget omfatta 4 år istället för som nu 3,5 år, alltid med start vårtermin och inkludera sommarkurser, som förbereder för VFU den första höstterminen, dock med utrymme för 5-6 veckors semester. VFU görs inom ramen för den egna tjänsten förutom den fjärde VFU:n som görs på annan förskola. Den sista terminen består av 100% studier och ägnas examensarbetet samt VFU. Förutom allmän behörighet, där kravet på Engelska 6 har tagits bort, krävs barnskötareutbildning och fem års tjänst som barnskötare vilket tillgodoräknas som 7,5 hp. De barnskötare som har vidareutbildat sig med kurser i förskolläraryrket kan tillgodoräkna sig 15 hp. Förslaget bemöttes positivt. Utbildningsplan ska formuleras och mer personal rekryteras men förhoppningen är att utbildningen ska kunna starta vt 2021, mera realistiskt är dock start vt 22. Planen är minst 30 utbildningsplatser. Avhoppet förväntas inte bli stora då deltagarna har erfarenhet inom sin egen verksamhet. Studierna ska ske på campus, för att främja regionen. Erfarenheter från nuvarande AI-utbildningar kan användas, exempelvis vad gäller formulering av avtal.

Kommenterades med hänvisning till Kompetenskartläggningen att behovet av förskollärare är mycket stort. Söktrycket inför ht 20 ligger på ungefär samma nivå som ht 19 vilket är positivt eftersom flera andra lärosäten har noterat nedgång.

Gr F-6. Kerstin Ahlberg och Lena Knies rapporterade att man har haft några möten och träffat huvudmän. Synpunkter har sammanställts, bland annat om AI-utbildning F-3, som skulle kunna vara möjlig att starta ht 21, språkstärkande kurser, instegskurser och preparandkurser/preparandår. När det gäller det fortsatta övningsskoleprojektet önskas en utveckling genom att nå nya nivåer och även mindre skolor och genom att koppla på forskning.

Inom hela grundlärarprogrammet kommer satsningar att ske på utveckling digitalt, som gemensamma funktioner och kombinationer av campus/nät, ytterligare samverkan med partnerskolorna och FoU.

Gr 7-9 + gy. Gruppen har inte haft möjlighet att träffas utan ber att få återkomma.

Skolchefsgruppen. Det planerade mötet har ställts in.

7

De arbetsintegrerade lärarutbildningarna samt övriga utbildningar inklusive lärare mot fritidshem

Kerstin Ahlberg och Lena Knies informerade om sökläget för de arbetsintegrerade lärarutbildningarna (AI)

150 personer har sökt till AI grundlärarprogrammet åk 4-6 ht 20. Av dem är 96 behöriga och 70 antas, vilka får antagningsbesked denna dag. Målsättningen är att 30-40 personer påbörjar utbildningen. Avstämning om anställningar sker i eftermiddag då det är viktigt att alla antagna, vikarierande såväl som externa sökande behandlas. Några behöver påminnas om att söka anställning. Den 4 maj arrangeras en informationsträff för antagna studenter. De sökande till denna fjärde omgång av AI utgör en geografiskt spridd skara, varav flera bosatta utanför PUD-regionen och är beredda att flytta hit. Icke antagna till AI hänvisas till ordinarie program.

Till utbildningen Grundlärarprogrammet med inriktning mot fritidshem har 30 personer sökt. Möjlighet att ansöka lämnas öppen ytterligare en tid.

Anna Karin Fändrik rapporterade att 193 personer har sökt till VAL vid HDa vilket är fler än någonsin. Den planerade matchningskonferensen för dem som är aktuella för KPU AI ställs in och kontakt tas istället med aktuella huvudmän.

8

Skolforskningsfonden

Madeleine Michaëlsson har efterträtt Mats Tegmark som utvecklingsledare för lärarutbildningarna vid HDa. Madeleine presenterade sig genom att berätta att hon är lärare i grunden och har undervisat både i grundskolan och i gymnasiet. År 2016 disputerade hon på avhandlingen Privata bidrag till folkskolan: Järnbruken och det svenska folkskoleväsendet 1850-1930. Madeleine är sedan 2018 universitetslektor i pedagogiskt arbete vid HDa och har undervisat i alla lärarutbildningsprogram. Hon arbetar nu bland annat med uppdraget att samordna ett nationellt nätverk om arbetsintegrerad lärarutbildning och arrangera en konferens under hösten. I detta har skolhuvudmännen en viktig roll. Mats Tegmark fortsätter att ansvara för arbetet med UKÄ:s utvärderingar.

Bengt Ericsson och Madeleine föredrog angående fördelning av forskningsmedel från Skolforskningsfonden. Enligt beredningsgruppens förslag beviljas två projekt: Bedömningspraktiker i utveckling, Lugnet-gymnasiet, Falu kommun och Gunn Nyberg, (Anna Teledahl) samt Jag, samhället och framtiden: undervisning i samhällskunskap och

historia bland elever på gymnasieskolans yrkesprogram, VBU, Ludvika och Mikael Berg (Anders Persson). Ett projekt avslås eftersom ansökan inte är komplett då stöd från aktuell kommun saknas. I beslutet deltog närvarande skolchefer utom Mikael Fältsjö, VBU Ludvika och Johan Svedmark och Christel Zedendahl, Falun vilka befann sig i jävsituation samt Bengt Ericsson och Madeleine Michaëlsson. Varje kommun har en röst.

Beslut: Medel från Skolforskningsfonden beviljades enligt beredningsgruppens förslag. Beslutet var enhälligt.

- 9 **PUD-riksdag - Think Tank i Dalom**
Mattias Gradén, Inga-Lena Spansk och Sofia Walter rapporterade om den planerade PUD-riksdagen Think Tank i Dalom. Som tidigare har meddelats är den inställd på grund av coronapandemin. PUD-riksdagen kommer att genomföras antingen sent hösten 2020 eller samma datum som var planerat detta år men nästa vår, 29 april 2021. Förutom fortsatt osäkerhet om vad som kommer att hända blir konkurrensen stor under hösten eftersom så mycket annat flyttas dit. Dock finns risk för att tappa fart om konferensen skjuts fram ett helt år. Den här typen av sammankomst, med möten och diskussion i fokus, bör ske fysiskt, inte digitalt. Synpunkter skickas till gruppen så att beslut kan fattas i maj och besked ges före sommaren.
- 10 **Nätverk för karriärlärare**
Eva-Lena Embretsen och Mattias Gradén föredrog angående nätverk för karriärlärare. Skolverket satsar vidare och pilotomgången där Avesta, Norberg och Älvdalen deltar, förlängs minst till och med ht 20. I nätverken utgår man från deltagarnas verklighet och utbildar sig kollegialt genom interaktiva processer. För att få bidrag från Skolverket till projektet fordras systematik i det kollegiala lärandet. Den sista träffen denna termin blir den 8 maj. Från Skolverkets håll ser man gärna att samma kommuner fortsätter men man vill fylla på eftersom några avhopp har skett. Utbytet, bland annat i form av fördjupning, är större ju fler som deltar i ett nätverk. Om intresse finns för detta kontakta Eva-Lena ele@du.se eller Mattias, mga@du.se. Se bifogat bildspel.
- 11 **Övriga frågor**
Sofia Walter informerade om att VFU-handledarutbildning steg 2 snart är möjlig att söka. Ett 20-tal intresserade har hört av sig hittills. Sofia återkommer med mera information.
- 12 **Mötets avslutande och nästa möte**
Ordförande tackade alla deltagare och avslutade mötet. Nästa möte är PUD-AU den 16 juni via Zoom.
- 13 **Lunch på hemmaplan**

Satu Sundström
Sekreterare

Bengt Ericsson
Justerare

Erbjudande till skolhuvudmän om nätverk för karriärlärare

Pilotomgången förlängs ht 20

MIUN

Linné

HDa

IFAU 2020:3

- Statskontoret (2017) skriver att både lärare och rektorer uppfattar att den största nyttan med reformen är fler och bättre pedagogiska samtal och fler utvecklingsprojekt som leds av förstelärare, och de tror att reformen bidrar till förbättrad undervisning snarare än att göra yrket attraktivt
- När vi jämför skolor som infört respektive ännu inte infört karriärtjänster finner vi att karriärsteget leder till en lägre personalomsättning

Olika typer av förstelärare

DB / FÖRSTELÄRARROLLEN: OLIKA TYPER

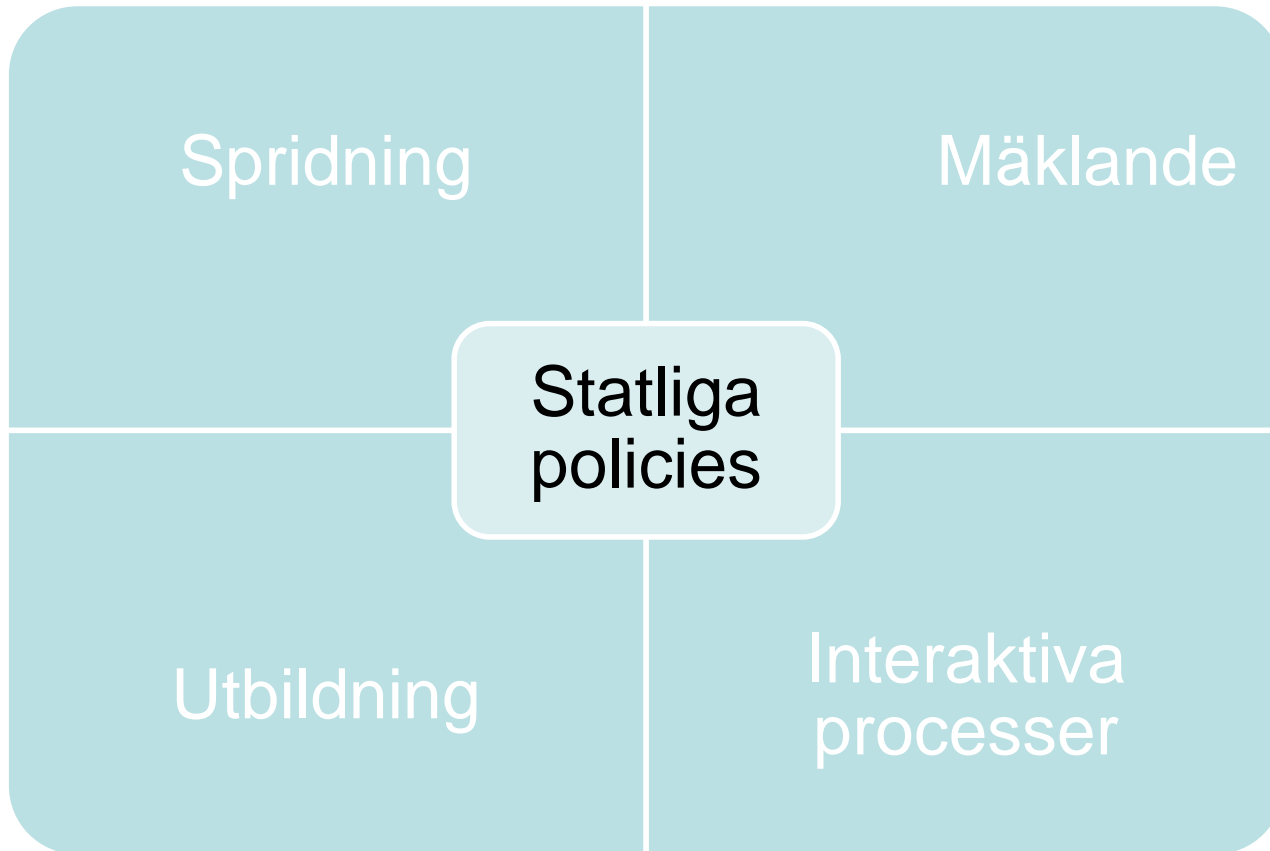
TABELL 9.1 Sex olika förstelärartyper

Roll	Nivå	Relationer	Kontroll	Legitimitetsbas
Bästeläraren	Yrke	Främst med kollegor	Främst det egna arbetets innehåll	Ledning
Stöttepelaren	Yrke	Kollegor	Informell roll, ej formell kontroll över arbetet	Kollegor
Andrerektorn	Organisatorisk	Ledning	Kontext	Ledning
Försteledaren	Organisatorisk	Ledning	Kontext	Ledning och kollegor
Kunskaps-spridaren: Generalisten	Organisatorisk	Kollegor och ledning	Innehåll	Ledning och kollegor, övervikt på ledning
Kunskaps-spridaren: Subspecialisten	Organisatorisk	Kollegor	Innehåll	Kollegor
Ekvilibristen	Organisatorisk	Kollegor och ledning	Kontext och innehåll	Kollegor och ledning

Ur: Alvehus, Eklund, Kastberg: Lärarkåren och förstelärarna. Splittrad, stärkt och styrd profession

Fyra olika strategier för akademi och huvudman att mötas
(Sundberg och Adolfsson 2015)
Vilka är era erfarenheter av dessa?

Aktionslärande - forskningscirkel

- Utgår från deltagarnas dilemman, vardagsproblem.
- *kunskap är handlingsinriktad, o tillämpningsbar* (tom lösa en konkret uppgift).
- Deltagarna ska ges bättre förutsättningar att hantera yrkespraktiken o dess utmaningar
- långvariga, kollektiva processer som resulterar i kvalitativa förändringar i *deltagarnas förståelse och färdigheter*.
- Läraren som reflekterande praktiker, skolan som en lärande organisation.
- Ta till vara på ett forskningsintresse hos praktiken
- Kollektiv kunskapsproduktion genom en forskningsprocess!

Kollegialt lärande med systematik

Vetenskaplig grund

Beprövad erfarenhet

Utvecklingsarbetet genomförs utifrån det egna uppdraget

Arbetsgång: Systematiskt Kvalitets*Utvecklings*Arbete

- Konkretisera problembilden
- Skaffa mer information om tänkbara orsaker
- Analysera och sammanställ en mer komplett problembild
- Utveckla och testa lösningsförslag i praktiken
- Utvärdera utfallet
- Återför resultat och erfarenheter

Skolverkets syfte och mål med nätverket/aktionslärandet:

- Professionsutveckling genom kollegialt lärande.
- Fördjupad kunskap om pedagogisk processledning och olika processverktyg.
- Ramar och strukturer för att leda kollegialt lärande med utgångspunkt i skolans systematiska kvalitetsarbete.
- Karriärlärare har kunskap om och använder medvetet olika strategier och processverktyg i sitt uppdrag för att leda utvecklingsarbeten i verksamheten.
- Karriärlärare använder varandra som resurser i nätverket.
- Karriärlärare bidrar till en kompetensutvecklingskultur som kännetecknas av ett undersökande, utforskande och reflekterande förhållningssätt.

